

כי אין ברירה ולא מעבר לכך. הרעיון להכפיף את ראש מטה התיקשוב לדרגת מנכ"ל היה אמור לייצר את השינוי, המהפך. שכן לפני הקמת המטה היה התיקשוב באחריות אגף החשב הכללי, ומי שהיה מנכ"ל הממשלה היה בעל סמכויות נרחבות לפעמים יותר מאשר של כרמלה כיום.

גם ההתעלמות מהכוונה לתת למטה מעמד של יחידת סמך עצמאית היא חמורה, משום שהיא כתובה בהמלצות שראש הממשלה חתום עליהן. הממשלה אינה אוהבת גופים עצמאיים שמרימים ראש, ועוד עלולים להתגלות כגופים יעילים ומצליחים, בעלי עוצמה כזו שאיש לא יוכל לעמוד בפניהם. הממשלה אוהבת את התיקשוב כשהוא בגודל בינוני, עמוס בסיסמאות ובהצהרות על חזון ועל מדינה דיגיטלית - אבל בפועל לא מוכנה לעשות שום צעד מעבר לזה. תשאלו את השר לשעבר מיכאל (מיקי) איתן, שאפילו במעמדו הרם לא הצליח לשבור את קירות הביורוקרטיה הממשלתית ולממש את תוכניותיו. כל שכן מנהל מטה תיקשוב במעמד פחות ממנכ"ל, שלא יוכל לפעול בחופשיות, אלא אם כן משהו ישתנה ב-DNA הממשלתי. הסיכוי שזה יקרה זהה לסיכוי שמחר בבוקר יירד שלג בתל אביב.

ו"צהוב" לקודמו נכנס לתפקיד, ומעמדו של ראש מטה התיקשוב הורד לדרגת משנה למנכ"ל. כמו כן, ההחלטה לשנות את הסטטוס של המטה לא מומשה עד היום בגלל התנגדות הנציבות.

בפני מטה התיקשוב עומדים משימות רבות ומרכזיות. הוא אמור לרכז את פעילות המנכ"לים הממשלתיים, להיות גוף-על מיינץ, ולמעשה לשמש כיועץ הראשי של הממשלה בכל מה שקשור לנושא תיקשוב לאומי - מעמד הדומה במידה רבה לחשב הכללי או ליועץ המשפטי. כדי לבצע משימות אלה, דרוש מנהל בעל סמכויות רבות, שיוכל לפעול בקרב המנכ"לים, שהם בעצמם מדווחים למנכ"לים במשרדם. דרוש מנהל שיוכל להתמודד עם סבכי הביורוקרטיה הממשלתית ושתהיה לו דלת פתוחה לשר ולראש הממשלה. כך מובילים תהליך שסופו בהפיכת המדינה לדיגיטלית.

הבעיה אינה אישית של אבנר, או כל מי שימלא את התפקיד הזה. הבעיה היא תדמיתית, מכיוון שהיא משקפת את התייחסותה של הממשלה, לרבות שר האוצר, יאיר לפיד, וראש הממשלה נתניהו, לכל נושא התיקשוב. התייחסות שמאז ומעולם ראתה בו סרח עודף, שכל קיומה נובעת מהסיבה

להוציא את החינוך הטכנולוגי מהחצר האחורית

ערב פתיחת שנת הלימודים מתגלה, כי יותר מ-130 אלף תלמידים ייקחו חלק במערך החינוך הטכנולוגי - אולם הדרך עוד ארוכה • שר החינוך, הרב שי פירון, מנסה להצמיד את המערכת קדימה ולשם כך אף הקים ועדה בין-משרדית בראשותו של שרגא ברוש, לשעבר נשיא התאחדות התעשיינים • עתה, כמו בכל פעם שמוקמת ועדה, נחכה ונראה אם אכן יורגש שינוי משמעותי

כמו שאומרים החברה. החינוך המדעי-טכנולוגי היה מנת חלקם של סוגי אוכלוסיות מסוימות המאופיינות על פי מוצא ואזורים גיאוגרפיים מסוימים, וכל השאר הלכו ללמוד היסטוריה וקצת מחשבים, כי הכריחו אותם. העובדה שבשנת 2013 ילמדו יותר מ-130 אלף תלמידים בחינוך הטכנולוגי היא אכן משמחת בהתחשב בעובדה שעד לפני 10 שנים המספרים היו קטנים בהרבה. הגידול במספר הפונים ללימודים אלה הוא חלק מתשומת לב והפניית משאבים שמופנים למערכת החינוך ככלל, שם מנסים ליישם את תוכנית התיקשוב של משרד החינוך, שנהגתה על ידי השר הקודם, **גדעון סער**, והקצו לה יותר ממיליארד שקל לארבע שנים. למרות שמספר התלמידים הפונים ללימודי 4-5 יחידות מדעים לא גדלים כבר זמן רב, אפשר

לומר שמבחינה תדמיתית, החינוך הטכנולוגי עבר שלב. עתה, שר החינוך מבקש להצמיד אותו עוד יותר קדימה. לשם כך הוא הקים ועדה בין-משרדית בראשות שרגא ברוש, לשעבר נשיא התאחדות התעשיינים. הוועדה תתחיל את עבודתה אחרי החגים וירכז אותה, כאמור, ד"ר רימון. לזכותו יש לציין את הקרדיט על השינוי התדמיתי שעבר החינוך הטכנולוגי עוד בתקופת סער, וכעת בימיו של הרב פירון. האחרון, כמו כל שר, רוצה להטביע את חותמו על המשרד, ולכן הוא פועל בשני מישורים שונים: מצד אחד הקים את הוועדה החשובה, אבל מצד שני הורה להאט את קצב הטמעת תוכנית התיקשוב שהגה קודמו. במשרד החינוך מקווים שהצעד של השר אכן נועד כדי ללמוד את הנושא ולהפיק לקחים, בין היתר על סמך המלצות הוועדה שהקים.

וכך נשאר החינוך הטכנולוגי בן חורג במערכת החינוך. למרות כל ההישגים הנאים, הגידול במספר התלמידים וההפתחויות הטכנולוגיות, עדיין החינוך הזה שוכן בחצר האחורית של המשרד. שר החינוך יוכל לתרום רבות לחינוך בישראל אם בתולדות מערכת החינוך יירשם על שמו קידום אמיתי של החינוך המקצועי, או כלשון השר - להפוך אותו לגיטימי, פופולרי ועונה על הדרישות והאתגרים של החברה הישראלית בעשורים הקרובים.

ד"ר עופר רימון, ראש מינהל מדע וטכנולוגיה במשרד החינוך, אמר בראיון לאנשים ומחשבים לקראת שנת הלימודים החדשה, כי שר החינוך החדש, הרב שי פירון, מעודד מאוד את החינוך הטכנולוגי והתיקשוב. בין היעדים שקבע השר כמדיניות לשנים הבאות: "הפיכת החינוך המקצועי לחינוך לגיטימי".

זוהי אמירה חשובה מאוד וגם הניסוח שלה אינו מקרי. כיום אין יותר חינוך מקצועי, אלא קוראים לזה חינוך טכנולוגי. אבל הסמנטיקה, כאמור, היא אינה תוצר של יד המקרה, וסביר להניח שכבוד השר יודע את המינוח החדש. החינוך המקצועי היה במשך שנים החצר האחורית של מערכת החינוך בישראל. תלמידים שהלכו ללמוד בבתי ספר מקצועיים בשנות השישים

והשבעים - כמו "שבח", "עמל" או "אורט" - נחשבו לתלמידים נחשלים, כאלו שכנראה לא יוציאו תעודת בגרות והם על סף נשירה מוחלטת ממערכת החינוך. בשנות השבעים המאוחרות חל מהפך עם העלייה מברית המועצות, שהביאה עמה גל גדול של אנשי מקצוע איכותיים, מהנדסים ומדענים, שחלקם מאייש כיום את השדרות המקצועיות של ענף ההיי-טק.

הילדים שלהם נשלחו לבתי הספר המקצועיים האלה כדי שיהיו הנדסאים ומהנדסים. ההצפה של תלמידים אלה בבתי הספר האלו הביאה לכך שגם

הם נאלצו להשתנות. ממוקצועות חריטה, דפוס ונגרות - החלו ללמד בבתי הספר המדוברים מקצועות ריאליים, מדעים ומחשבים. בוגרי בתי הספר האלו הלכו אחר כך לצבא, ליחידות עילית, וכשהשתחררו הלכו לעבוד בהיי-טק או במעבדות ביולוגיות וכימיות. המוכשרים מביניהם שלא מצאו את מקומם עזבו את הארץ, ואפשר למצוא אותם בבוסטון, במנהטן ובמקומות שונים באירופה.

זהו, אם תרצו, סיפורו של החינוך הטכנולוגי בישראל עד סוף שנות התשעים ותחילת המילניום הנוכחי. שרי חינוך באו והלכו, חלקם התעניינו יותר וחלקם פחות, הקימו מחלקות ואגפי תיקשוב - אבל "הברכס לא זז",

ד"ר עופר רימון